

VEIDRODIS

RENGINYS

Varėnos policija informuoja, kad rugsėjo 8 d. (šiandien) 13 val. Varėnos kultūros centre vyks netradicinis saugaus eismo prevencijos renginys „MAN (ne) VIENODAI“, skirtas 9-12 klasių mokiniams. Renginio metu bus kalbama apie saugų elgesį kelyje, dalyviai sužinos apie realias eismo įvykių pasekmes, susitiks su specialistais, kurie kasdien susiduria su eismo įvykiais. Registraciją tel. vykdo Varėnos rajono policijos komisariato Veiklos skyriaus vyresnioji tyrėja Evelina Visockytė, tel. +370 700 65 579.

PARODA

Rugsėjo 8 d. 17 val. Varėnos viešojoje bibliotekoje (I aukšte) vyks keramikės iš Alytaus Jolantos Jakienės kūrybos darbų parodos „FORMOS BŪVIS“ atidarymas.

EISMAS

Varėnos r. mero potvarkiu dėl Grybų šventės dalyvių saugumo rugsėjo 12 d. (šeštadienį) nuo 6 iki 24 val. bus laikinai ribojamas eismas šiose Varėnos miesto gatvių atkarpose: Vytauto g. ruože nuo J. Basanavičiaus g. iki Varėnos Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios, J. Basanavičiaus g. ruože nuo Vytauto g. iki M. K. Čiurlionio g., M. K. Čiurlionio g. ruože nuo J. Basanavičiaus g. iki Mechanizatorių g. ir Parko g. Prašoma vairuotojų atkreipti dėmesį į laikinus eismo organizavimo pakeitimus ir iš anksto planuoti maršrutus.

IŠŠŪKIS

Grybų šventės metu Varėnos sporto centras kviečia visas šeimas atvykti į jau trečią kartą organizuojamą nemokamą 500 metrų sporto iššūkį. „Bėkite, eikite, važiuokite paspirtuku, dviratuku, neigaliojo ar vaiko vežimėliu, svarbiausia – dalyvauti kartu ir smagiai praleisti laiką!“ – ragina organizatoriai. Dalyvavimas nemokamas, tačiau būtina išankstinė registracija: sc.varena.lt.

MARCINKONYS

Rugsėjo 13 d. (sekmadienį) 13–16 val. Marcinkonių stoties galerijoje, Kastinio g. 1C, vyks eksperimentinės kūrybinės dirbtuvės „BAKANŲ AKTUALIJOS“ (duonos aktualijos, „sužaidybinta“ diskusija, kūrybinės dirbtuvės, duonos ragavimas) su Milda Urbšyte ir Ugnė Vencke. Į dirbtuves būtina išankstinė registracija: +370 608 91458; verpejos.residency@gmail.com; laiško temoje nurodykite „RUGSĖJO DIRBTUVĖS“, rekomenduojamas amžius – nuo 16 metų.

KONSULTACIJOS

Varėnos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras teikia nemokamas individualias psichologo konsultacijas Varėnos rajono gyventojams: suaugusiems, vaikams, taip pat metimo rūkyti konsultacijas suaugusiems ir vaikams (16-17 metų amžiaus). Inf. ir registracija: tel. 0 636 56209, (0 310) 48410.

ŠEIMOS

Varėnos sporto centras kviečia įvairių tipų šeimas (patiriančias iššūkius, daugiavaikes, vienišas motinas ir tėvus bei kt.) į nemokamus fizinio aktyvumo užsiėmimus rugsėjį: ketvirtadieniais, 10 d., 17 d. ir 24 d., 18-19 val. – šio centro treniruoklių salėje; šeštadieniais, 19 d. ir 26 d., 10-12 val. – baseine.

SENJORAI

Varėnos sporto centras kviečia senjorus į nemokamas fizinio aktyvumo veiklas rugsėjį: antradieniais, 15 d., 22 d. ir 29 d., 10-11 val. – šio centro treniruoklių salėje; pirmadieniais, 21 d. ir 28 d., 16-18 val. – baseine.

VEIKLOS

Varėnos sporto centras pranešė, kad nemokamos veiklos vaikams ir jaunimui, susiduriantiems su įvairiais poreikiais ir iššūkiais, sugrįžta – šeštadieniais, rugsėjo 19 d. ir 26 d., 12-14 val. jie laukiami šio centro baseine.

ŽIRGAI

Varėnos sporto centras rugsėjo 16 d. (trečiadienį) 15-17 val. kviečia senjorus į nemokamus užsiėmimą su žirgais „Saugus elgesys su žirgais, ką reikia žinoti?“ (lektorė Joana Kėrytė) J. Basanavičiaus g. 1, Varėnoje. Dalyvauti gali visi norintys, tereikia užsiregistruoti: <https://docs.google.com/.../1SxdtgdE7HgNP7nAxokemHq.../edit>.

GĖRYBĖS

Vakar Varėnoje grybų supirkėjai už kg mokėjo: voveraičių – 1,50 Eur, baravykų (pagal rūšis) – 3, 2, 1 Eur, šilbaravykių – 1 Eur, raudonikių – 0,70 Eur, bruknių – 2 Eur, spanguolių – 3 Eur.

Algimanto Antanevičiaus rankose muziejui perduota senų Merkinės fotografijų albumas M. Černiausko nuotr.

Algimanto Antanevičiaus kolekcija – Merkinės krašto muziejui!

Šių metų rugpjūtis Merkinės krašto muziejui atnešė didelį derlių – iš kraštiečio Algimanto Antanevičiaus muziejus įsigijo bene 200 senų Merkinės fotografijų kolekciją, kurią Algimantas rinko kone 60 metų...

Tęsinys 4 psl.

Ką „Maximos“ kvite reiškia „A = 21,00 %, D = 5,00 %“?

Į redakciją neseniai atėjusios dvi mūsų skaitytojos prašė paaiškinti, ką reiškia „Maximos“ parduotuvės kvite nurodyti šios dvi raidės ir skaičiai, nes parduotuvės darbuotojos to esą nepaaiškino...

Tęsinys 2 psl.

Dr. Jonas Kasparavičius prie K. Prošinskio darbų

K. Prošinskio „nemeilė“ baravykams

Praeitą ketvirtadienį Varėnos kultūros centro kino ir parodų salėje (J. Basanavičiaus g. 17) duris lankytojams atvėrė paroda „Konstantino Prošinskio fenomenas: grybų piešiniai“, kurioje galima pamatyti ne tik nupieštų įvairiausių grybų, bet ir katiną, gaudantį pelę...

Jau šviesaus atminimo (1859-1936) botaniko Konstantino Prošinskio originalių darbų parodos lankytojus pasitiko mikologas dr. Jonas Kasparavičius, kuris skaitė paskaitą pavadinimu „Grybai Konstantino Prošinskio gyvenime“.

Pasivaikščiojus po parodą, apstu grybų eskių: nuo paprasčiausių baravykų iki spalvingų grybų-mutantų, kurių rūšių dėl neįprastos formos arba spalvų paletės sunku atpažinti. Tarp jų, beje, netikėtas piešinys – juodas katinėlis, gaudantis pelę (žr. nuotrauką 3 psl.).

Tęsinys 3 psl.

Lietuvos probacijos tarnyba praneša

Lietuvos probacijos tarnybos pareigūnai šį mėnesį visoje Lietuvoje tiek darbo dienomis, tiek ir savaitgaliais vykdo sustiprintas prevencines priemones...

Prevenciniai patikrinimai orientuoti į probacijos prižiūrimuosius, kurie yra įvykdę smurtinius ar seksualinius nusikaltimus prieš moteris ir vaikus.

Įvertinę nusikalstamo elgesio rizikas ir kontroliuodami prižiūrimų asmenų elgesį, probacijos pareigūnai naudoja elektroninio stebėjimo priemones, sistemingai tikrina teismo paskirtų įpareigojimų vykdymą, taiko elgesio eitimą programas, nukreipia testinėms psichologų konsultacijoms, bendradarbiauja su priklausomybių konsul-

tantais.

Šiemet virš 1 700 asmenų, kuriems skirta probacija, buvo teismo įpareigoti arba savanoriškai lankę psichologų valdymo bei elgesio keitimo programas smurtaujančioms šeimoms.

Tęsinys 7 psl.

ISSN 1648-8245

GYVIEJI ARCHYVAI

Pradžią 1 psl.

Šiame rinkinyje daugiausia 1918-1940 m. Merkinės fotografijų: žmonės, pastatai, piliakalnio ir gamtos vaizdai. Algimantui atsisveikinti su kolekcija nebuvo lengva. Juk tai dalis jo gyvenimo, dalelė jo paties... Ir už tai esame jam dėkingi. Šis susitikimas su Algimantu muziejuje nebuvo pirmas.

Jau ankstesniais metais iš Algimanto esame gavę senų leidinių, dokumentų. Jo surinktos fotografijos puošia muziejaus išleistą albumą „22 Nepriklausomybės metai Merkinėje (1918-1940)“. Algimantui Merkinė ir Merkinės kraštas yra labai brangūs. Juk netoliese jo gimtinė – Parudnios kaimas.

Algimanto atmintyje – ir prieškario Merkinės vaizdai (vaiko akimis matė karo dar nesugriautą miestelį). Čia baigti jo mokslai, o mokykloje įvyko pirmieji prisilietimai prie knygų pasaulio, kurios jį vėliau įkvėpė kolekcionavimui.

2010 m. išleistoje Vidmanto Staniulio knygoje „Diagnoze: bibliofilija“ Algimantas pasakoja, kad meilė knygai atėjo iš vaikystės,

Algimanto Antanevičiaus kolekcija – Merkinės krašto muziejui!

o didžiausi to „kaltininkai“ buvo tėvai ir lietuvių kalbos mokytojos: Aldona Jurgaitytė ir Milda Zilporytė-Kubilienė. Pastebėję vaiko pomėgį knygoms, mokytojai iš asmeninės bibliotekos parinkdavo Algimantui knygų, tarp kurių buvo I. Simonaitytės, Dž. Steinbeko, L. Tolstojaus ir kitų klasikų kūrinių, kurie pokario metais tarp propagandinės literatūros buvo retenybė (cit. Algimantą „šviesa tunelio gale“). Algimanto atmintyje – ir vaikystėje įvykę pirmieji prisilietimai prie Krėvės kūrybos, Valančiaus raštų. „Mūsų klasėje buvo nerašyta taisyklė į mokyklą atsinešti turimas prieškario knygas ir jomis keistis su klasės draugais“. Knygų skaitymo aistra buvo tokia didelė, kad jas skaitydavo visur: ir per pertraukas, ir namuose, ir pamokų metu. Mokytojai buvo tolerantiški. Algimantas neprisimena atvejo, kad senoji knyga būtų atimta. Mokytojai tik perspėdavo,

Batų krautuvė Merkinėje, XX a. 3-4 dešimtmetis

kad pamokos metu skaityti pasislėpus negražu, ir liepdavo pasidėti.

„Turėjau klasės, o vėliau ir suolo draugą, kuris bene dažniausiai atsinešdavo prieškario knygų ir žurnalų. Gražiai sutardavau ir dažnai po pa-

mokų keldavomės per Merkį ir traukdavom į jo namus, kur viename kambaryje buvo kalnas šių gėrybių. Beje, draugas (vėliau rimtas mokslo vyras) turėjo silpnę – labai mėgo saldinius, todėl aš kur nugriebdamas kokį rublį pirkdavau jam saldinius, o jis man duodavo knygų ir žurnalų. Taip mano namuose atsirado keletas „Židinio“, „Vairo“, „Ateities“ žurnalų, S. Santvaro „Pakalnių debesy“, B. Rutkūno „Nuodėmės“ ir kitos knygos. Tarp jų ypač gilų įspūdį palikusi B. Brazdžionio „Per pasaulį keliauja žmogus“.

Kitas šaltinis, iš kurio Algimantas sėmėsi gaivaus tam metui spausdinto žodžio, buvo jo artimas kaimynas, mažai mokslų krintęs, bet nepaprastai apsiskaitęs žmogus. Su juo Algimantas bendravo nuo vaikystės. Po Stalino mirties kluone iš po grendymo jis atkasė dvi dideles skrynias savo brolio, buvusio policininko, paliktų knygų. Gaila, nemažai jų buvo nukentėję nuo drėgmės ir likę beveik bevertės. Tačiau nemažai ir liko. Tada Algimantas susipažino ne tik su „Policijos“, „Kario“ žurnalų komplektais, bet ir su „Lietuviška enciklopedija“, kitomis prieškario knygomis. Jau bebaigiant vidurinę, labai atsargiai, prašydamas niekam neprasitarti, kaimynas Algimantui davė paskaityti porą tomų „Lietuvių archyvo“ (bolševizmo metai), A. Valucko „Kolektyvinė tironija“ ir dar vieną kitą panašios tematikos

knygą, vertusią giliai susimąstyti. Savo turimų knygų turtais kaimynas niekam nesigirdavo, o Algimantas buvo vienintelis žmogus iki pat Apgimimo, kuriam šiuos lobius jis patikėdavo be jokių apribojimų.

Nuolatinis bendravimas su knyga suformavo Algimanto tvirtą norą studijuoti lietuvių kalbą. Tačiau gyvenimo realijos šiam norui nebuvo dėkingos. Anksti mirus tėvui, motinai likus su dviem mažamečiais, išmokyti bent vieną vaiką buvo nepakeliamas našta. Tad reikėjo ieškoti kelių, kaip greičiau užsidirbti duoną. Algimantas pasirinko mokslus, susijusius su žemės ūkiu, taip pat jo mėgiama dalyku, nors ir žymiai sunkiau derinamu su knyga.

Pabaigęs žemės ūkio technikumą Alytuje, Algimantas gavo darbą, tačiau – toli nuo namų ir dar toliau nuo knygų. O jau po pusmečio buvo paimtas tarnauti 3 metams į sovietų kariuomenę netoli Vladivostoko, prie Japono jūros, visai svetimame krašte. Bet knyga, nors ir ne lietuviška, nepaliko jo ir ten.

„Perskaičiau kone viską, kas buvo galima gauti kariuomenės bibliotekoje,“ – pasakoja Algimantas. Tarnybos metu Jis išmoko rusų kalbą, iš rusiškų vadovėlių pasiruošė stojimui į aukštąją mokyklą.

Po tarnybos kariuomenėje Algimantas įsidarbino Varėnos rajono Valkininkų kolūkyje agronomu, kartu įstojo į tuometinę Žemės ūkio akademiją Kaune. Vėliau Algimantas dirbo vie-

name kolūkyje prie Punios, kur sutiko būsimą žmoną Eleną. Dar vėliau – vyr. agronomu Rimėnų tarybiname ūkyje, Raižių tarybinio ūkio direktoriumi. Darbštumas ir atsakingumas Algimantui pelnė pagarbą. Aukščiausios pareigos – Alytaus rajono vykdomojo komiteto pirminkas. Jau nepriklausomoje Lietuvoje Algimantas dirbo inspektoriumi Mokesčių inspekcijos Alytaus skyriuje, o darbštumas nuvedė iki viršininko pavaduotojo pareigų.

Atsakingos pareigos, sukurta šeima ir maži vaikai Algimantą kurį laiką buvo atitraukę nuo pomėgių, tačiau, paaugus vaikams, draugų pakalbintas, gal apie 1976-tuosius nuvažiavo į Kauno mecenatų – kolekcininkų klubą, kur užsimezgė naujos pažintys, atsirado noras surinkti geriausius prieškario knygas ir palikti vaikams, nes tada neatrodė, kad jos dar kada gali būti išleistos.

Knygų kolekcionavimą lydėjo nuotraukų, atvirukų rinkimas. Ypač Algimantą sužavėjo apie XX a. 80-uosius metus Klaipėdos jūreivių klube tarp knygų rasta Alytaus ulonų fotografija. „Griebiau tą nuotrauką, ir nuo tada prasidėjo nuotraukų rinkimas“. Pradžioje Algimantas rinko bene visas senas nuotraukas, tačiau su laiku ėmė koncentruotis į Dzūkijos ir Ulonų fotografijas. Alytaus ir Merkinės fotografijos tapo prioritetinėmis. Už daugumą tų nuotraukų reikėjo mokėti nemažus pinigus.

Devintą dešimtmetį jau besikaičiuojantis Algimantas nusprendė Merkinės fotografijas perduoti Merkinės muziejui. Kaip teigia muziejaus direktorius Žygimantas Buržinskas, tokia kolekcija kiekvienam Lietuvos muziejui būtų didelis turtas.

Kaip teigia Algimantas, kolekcionavimui „paaukotų metų, dienų, o kartais ir naktų nesigailiu – kiek sutikta šviesių žmonių, kiek daug sužinota, ko tik nepatirta“.

Dėkojame Algimantui už jo indėlį į atminties puoselėjimą, meilę savo kraštui ir žmonėms.

Su skaitytojais dalinamės keletu Algimanto kolekcijos vaizdų iš Merkinės 1918-1940 m.

Mindaugas ČERNIAUSKAS
Merkinės krašto muziejus
Nuotr. iš Algimanto kolekcijos

Ant Merkinės piliakalnio, 1930 m.

Tvenkinys prie Merkinės piliakalnio, XX a. pirma pusė